

Fundació Studium Aureum
Temporada 2021-22, concert núm. 7

1982) 2022

40 anys d'Studium
Concert de temporada número 100

Wolfgang Amadeus Mozart
Rèquiem KV 626

Studium Aureum

Solistes

Margalida Cloquell; soprano
Waltraud Muncher; mezzo-soprano
Antonio Aragón; tenor
Xavier Mendoza; bàix

Orquestra

Concertino: Ramon Andreu
Violins I: Alfredo Ardanaz, Kepa Arteche, Leah Wolf
Violins II: Ricardo Duato, Bernat Martí, Enrique Pastor, Marta Saura,
Violes: M José Gómez de la Vega, Margalida Gual
Violoncels: Dmitry Struchkov, Joana Gual
Contrabaix: Francesc Aguiló
Corni di bassetto: Silvia Insa, Joan Sempere
Fagots: Ximo Morales, Pau Salvà
Trompetes naturals: Roberto Morcillo, Bernat Xamena
Sacabutxos: Martí Badia i Gragés, Xavier Banegas, Ramon Marquès
Timbales: Joan Campomar

Cor

Sopranos:
M José Campaner, Bàrbara Femeníes, Patricia Morales, Maria Mulet
Raquel Ribas, Maria Rosselló, Maria Rosselló Pérez, Francesca M Salas

Contralts:
Mònica Aguilera, Eva Bustamante, Gemma Clarissó, Amelia Forteza,
Virginia Forteza, Joana M Furió, Ció Gener, Rose-Marie Iglesias,
Montserrat Sobrevias, M del Mar Tugores

Tenors:
Jordi Fontana, Jordi Homs, Guillem Nicolau, M Àngel Pomar,
Joan Serra, Rafel Sitges

Baixos:
Joan Brunet, Joan Jesús Fiol, Jaume Llull, Pere Mateu, Llorenç Melià,
Cristòfol Romaguera, José Gabriel Serrano, Joan Carles Simó

Director

Carles Ponseti Verdaguer

Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791

Rèquiem en re menor KV 626

I. INTROITUS (Mozart)

1. Requiem aeternam (soprano i cor)

II. KYRIE (Mozart)

2. Kyrie eleison (cor)

III. SEQUENTIA

3. Dies irae (cor) (Mozart-Eybler)

4. Tuba mirum (quartet solista) (Mozart-Süssmayr)

5. Rex tremendae (cor) (Mozart-Süssmayr)

6. Recordare (quartet solista) (Mozart-Süssmayr)

7. Confutatis (cor) (Mozart-Süssmayr)

8. Lacrimosa dies illa (cor) (Mozart-Süssmayr)

IV. OFFERTORIUM (Mozart-Süssmayr)

9. Domine Jesu Christe

10. Hostias et precem (cor)

V. SANCTUS (Süssmayr)

11. Sanctus (cor)

12. Benedictus (quartet solista i cor)

VI. AGNUS DEI (Süssmayr)

13. Agnus Dei (cor)

VII. COMMUNIO (Mozart-Süssmayr)

14. Lux aeterna (cor)

Xerrada introductòria: Mercè Pons; compositora

Studium i el rèquiem

per Joan Carles Simó

El present concert de la temporada 2021-22 de la Fundació Studium Aureum consta de la reposició del Rèquiem en re menor, KV 626 de W. A. Mozart. Una obra certament emblemàtica en la història de la música i també en la trajectòria d'Studium. L'elecció del Rèquiem de Mozart no és anecdòtica ni fruit de la improvisació: la música per a la missa de difunts composta pel geni Mozart està carregada de simbolisme, d'imatges, de paraules i formes que se sumen als misteris, avatars i llegendes de la pròpia composició i transmissió d'una de les obres més emblemàtiques de la història de la música occidental.

També per a Studium, cor de cambra i la Fundació Studium Aureum aquest concert té un simbolisme important: arribar ja als 100 concerts dins les temporades de la nostra formació i als 40 anys d'existència d'Studium fan que l'arrodoniment de la xifra ens doni un cert vertigen i una perspectiva històrica, amb la reflexió que això comporta, en la qual la interpretació del Rèquiem té una importància cabdal.

La trajectòria d'aquesta família musical al llarg dels anys ha estat un camí de progrés personal i de creixement intel·lectual per als que formam part d'Studium. Una trajectòria, a més, marcada per l'aprofundiment i respecte per les formes, estils i compositors que hem tingut l'ocasió d'interpretar.

El gran bagatge que hem anat construint ens ha acostat, de vegades, a la boca del lleó o al profund llac de les passions més humanes i doloroses o bé a ser cridats amb els benaurats en l'expressió de la joia i la felicitat terrenal o divina. Un veritable passeig per l'essència de l'ésser humà i les seves reflexions, aportacions i curolles en l'esdevenir històric i cultural del nostre món imperfecte, ahora que meravellós.

De la mateixa manera que el terme 'Rèquiem' no comporta un aspecte dramàtic i negatiu, sinó que la imatge de descans, de repòs, d'esperança preval, així en moltes ocasions hem arribat a trobar la calma entre els pentagrames i a retrobar la pau entre els intervals angoixats, tristos o joiosos que el llenguatge de les muses ens va assenyalant en el rierol de notes que cada repte ens proposa.

La dificultat d'assumir precisament aquest repte, que és anar creant cada mes un nou món musical, que immediatament serà abandonat per un nou projecte, ens dona sovint l'angoixa d'esser confosos, com el maleïts que no troben el repòs, però ahora ens estimula a situar-nos en la llum perpètua de les noves

harmonies i a ressorgir de les cendres d'allò que tant ha costat i que hem abandonat inexorablement.

No es tracta ara de fer elogis infructuosos, ni lloances, tan desmesurades com innecessàries, sobre el nivell assolit, sobre l'excel·lència aconseguida o sobre els èxits trobats al camí. De fet, els nostres èxits es basen en poder afrontar una obra complexa, en afrontar els reptes amb esforç (això significa Studium), en viure cada partitura amb tota la seva intensitat. Cadascú de vosaltres ja en té suficients vivències, emocions i savis criteris per valorar-ho. Però si que cal reconèixer que tot això no seria possible sense la direcció, la saviesa i l'ànsia de perfecció de la persona que ha estat al capdavant del nostre projecte des de la seva fundació ja fa quaranta anys. És difícil explicar el que suposa tenir a Carles Ponseti dirigint una obra com el Rèquiem que avui presentam, però crec que es prou entenedor, si diem que cada nota és acaronada, cada compàs és construït de forma harmoniosa, cada paraula té la seva profunditat, res és pla o buit, tot té un afecte i un efecte que adquireix sentit sota la batuta (sovint les mans) d'en Carles.

La perspectiva de conjunt i la perfecció en l'execució individual són virtuts difícils de trobar en la direcció musical, però nosaltres hem tingut la sort de comptar amb indicacions precises i enriquidores, ahora que la coneixença de les peces i autors aporta idees i imatges imprescindibles per fer a cada concert una creació en la qual cadascun dels membres d'Studium intenta abocar l'esperit que el seu director ha anat posant com llavor en un camp, o com trompeta que escampa el seu so en un paratge erm i dessolat.

Hem dit abans 'la família Studium', perquè efectivament la part humana no és deixada de banda, immersos com estem sovint en la profunditat de l'abisme musical. Per a Studium, doncs, és vital poder compartir, ser solidaris, preocupar-se per la sort dels altres, gaudir de l'alegria de tots o lamentar la pena i el dolor d'algun membre del grup. És necessari compenetrar esforços, ajuntar voluntats, unificar esperits diversos a l'hora de pronunciar des de l'interior un dia llagrimós o de sentir-nos tots junts hereus de les promeses fetes als nostres avantpassats.

Quaranta anys potser no són res, però és, sens dubte, una fita que ens esperona i ens mou a seguir oferint tot el que tenim musical i espiritualment a vosaltres, la nostra raó de ser: aquells que ens seguïu, ens acompanyau, us emocionau, ens aplaudiu i ens valoreu en el just terme que ens mereixem. Per això

us demanam suplicants i humils que tingeu cura no del nostre final, com diu el Rèquiem, sinó de compartir el nostre camí en el futur. La música pot arribar a fer un món millor, sens dubte, i volem fer aquest recorregut amb vosaltres i tots els que ens vulguin acompanyar.

Moltes gràcies per la vostra presència i el vostre suport!

Dedicam aquest concert a tots i totes que alguna vegada hagin format part de la família d'Studium, especialment a aquells i aquelles que ja no són entre nosaltres.

Studium y el réquiem

Joan Carles Simó

El presente concierto de la temporada 2021-22 de la Fundación Studium Aureum consta de la reposición del Réquiem en re menor, KV 626 de W. A. Mozart. Una obra ciertamente emblemática en la historia de la música y también en la trayectoria de Studium. La elección del Réquiem de Mozart no es anecdótica ni fruto de la improvisación: la música para la misa de difuntos compuesta por el genio Mozart está cargada de simbolismo, imágenes, palabras y formas que se suman a los misterios, avatares y leyendas de la propia composición y transmisión de una de las obras más emblemáticas de la historia de la música occidental.

También para Studium, cor de cambra, y la Fundación Studium Aureum este concierto tiene un simbolismo importante: llegar ya a los 100 conciertos dentro de las temporadas de nuestra formación y a los 40 años de existencia de Studium hacen que el redondeo de la cifra nos dé un cierto vértigo y una perspectiva histórica, con la reflexión que esto conlleva, en la que la interpretación del Réquiem tiene una importancia primordial.

La trayectoria de esta familia musical a lo largo de los años ha sido un camino de progreso personal y de crecimiento intelectual para quienes formamos parte de Studium. Una trayectoria, además, marcada por la profundización y respeto por las formas, estilos y compositores que hemos tenido la ocasión de interpretar. El gran bagaje que hemos ido construyendo nos ha acercado, en ocasiones, a la boca del león o al profundo lago de las pasiones más humanas y dolorosas o bien a ser llamados con los bienaventurados en la expresión de la alegría y la felicidad terrenal o divina. Un verdadero paseo por la esencia del ser humano y sus reflexiones, aportaciones y obsesiones en el devenir histórico y cultural de nuestro mundo imperfecto, a la vez que maravilloso.

De la misma forma que el término 'Réquiem' no comporta un aspecto dramático y negativo, sino que la imagen de descanso, de reposo, de esperanza

prevalece, así en muchas ocasiones hemos llegado a encontrar la calma entre los pentagramas y a reencontrar la paz entre los intervalos angustiados, tristes o gozosos que el lenguaje de las musas nos va señalando en el arroyo de notas que cada reto nos propone.

La dificultad de asumir precisamente este reto, que es ir creando cada mes un nuevo mundo musical, que inmediatamente será abandonado por un nuevo proyecto, nos da a menudo la angustia de ser confundidos, como los malditos que no encuentran el reposo, pero a la vez, nos estimula a situarnos en la luz perpetua de las nuevas armonías y a resurgir de las cenizas de aquello que tanto ha costado y que hemos abandonado inexorablemente.

No se trata ahora de hacer elogios infructuosos, ni alabanzas, tan desmesuradas como innecesarias, sobre el nivel alcanzado, sobre la excelencia conseguida o sobre los logros hallados en el camino. De hecho, nuestros logros se basan en poder afrontar una obra compleja, en afrontar los retos con esfuerzo (esto significa Studium), en vivir cada partitura con toda su intensidad. Cada uno de vosotros ya tiene suficientes vivencias, emociones y sabios criterios para valorarlo. Pero sí que hay que reconocer que todo esto no sería posible sin la dirección, la sabiduría y el ansia de perfección de la persona que ha estado al frente de nuestro proyecto desde su fundación hace ya cuarenta años. Es difícil explicar lo que supone tener a Carles Ponseti dirigiendo una obra como el Réquiem que hoy presentamos, pero creo que es suficientemente entendible, si decimos que cada nota es mimada, cada compás es construido de forma armoniosa, cada palabra tiene su profundidad, nada es plano o vacío, todo tiene un cariño y un efecto que adquiere sentido bajo la batuta (a menudo las manos) de Carles.

No se trata ahora de hacer elogios infructuosos, ni alabanzas, tan desmesuradas como innecesarias, sobre el nivel alcanzado, sobre la excelencia conseguida o sobre los logros hallados en el camino. De hecho, nuestros logros se basan en poder afrontar

una obra compleja, en afrontar los retos con esfuerzo (esto significa Studium), en vivir cada partitura con toda su intensidad. Cada uno de vosotros ya tiene suficientes vivencias, emociones y sabios criterios para valorarlo. Pero sí que hay que reconocer que todo esto no sería posible sin la dirección, la sabiduría y el ansia de perfección de la persona que ha estado al frente de nuestro proyecto desde su fundación hace ya cuarenta años. Es difícil explicar lo que supone tener a Carles Ponseti dirigiendo una obra como el Réquiem que hoy presentamos, pero creo que es suficientemente entendible, si decimos que cada nota es mimada, cada compás es construido de forma armoniosa, cada palabra tiene su profundidad, nada es plano o vacío, todo tiene un cariño y un efecto que adquiere sentido bajo la batuta (a menudo las manos) de Carles.

La perspectiva de conjunto y la perfección en la ejecución individual son virtudes difíciles de encontrar en la dirección musical, pero nosotros hemos tenido la suerte de contar con indicaciones precisas y enriquecedoras, a la vez que el conocimiento de las piezas y autores aporta ideas e imágenes imprescindibles para hacer en cada concierto una creación en la que cada uno de los miembros de Studium intenta abocar el espíritu que su director ha ido poniendo como semilla en un campo, o como trompeta que esparce su sonido en un paraje baldío y desolado.

Hemos dicho antes 'la familia Studium', porque

efectivamente la parte humana no está dejada de lado, inmersos como estamos a menudo en la profundidad del abismo musical. Para Studium, pues, es vital poder compartir, ser solidarios, preocuparse por la suerte de los demás, gozar de la alegría de todos o lamentar la pena y el dolor de algún miembro del grupo. Es necesario compenetrar esfuerzos, juntar voluntades, unificar espíritus diversos a la hora de pronunciar desde el interior un día lagrimoso o sentirnos todos juntos herederos de las promesas hechas a nuestros antepasados.

Cuarenta años quizás no son nada, pero es, sin duda, un hito que nos estimula y nos mueve a seguir ofreciendo todo lo que tenemos musical y espiritualmente a todos vosotros, nuestra razón de ser: aquellos que nos seguís, nos acompañáis, os emocionáis, nos aplaudís y nos valoráis en el justo término que nos merecemos. Por eso os pedimos suplicantes y humildes que cuidéis no de nuestro final, como dice el Réquiem, sino de compartir nuestro camino en el futuro. La música puede llegar a hacer un mundo mejor, sin duda, y queremos realizar este recorrido con vosotros y todos los que nos quieran acompañar.

¡Muchas gracias por vuestra presencia y apoyo!

Dedicamos este concierto a todos los que alguna vez hayan formado parte de la familia de Studium, especialmente a aquellos y aquellas que ya no están entre nosotros.

I. INTROITUS

1. Requiem aeternam (soprano i cor)
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus, in Sion,
et tibi reddetur votum in Jerusalem.
Exaudi orationem meam;
ad te omnis caro veniet.
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.

II. KYRIE

2. Kyrie eleison (cor)
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

III. SEQUENTIA

3. Dies irae (cor)
Dies irae, dies illa
solvat saeculum in favilla,
teste David cum Sibylla.
Quantus tremor est futurus,
quando iudex est venturus
cuncta stricte discussurus.

I. INTROITUS

1. Requiem aeternam (soprano i cor)
Dóna'ls el repòs etern, Senyor,
i que la llum perpètua els il·lumini.
A Sió et canten himnes, oh Déu, i a
Jerusalem t'ofereixen sacrificis.
Escolta, doncs, la meva oració car tot
el que és mortal ha de venir a la teva
presència. Dóna'ls el repòs etern, Senyor,
i que la llum perpètua els il·lumini.

II. KYRIE

2. Kyrie eleison (cor)
Senyor, tingueu pietat.
Crist, tingueu pietat.
Senyor, tingueu pietat.

III. SEQUENTIA

3. Dies irae (cor)
Dia d'ira, aquell dia
en què el món serà reduït a cendres com
ho van pronosticar David i la Sibila.
Quant de terror hi haurà
quan el jutge vingui
a jutjar-nos severament!

I. INTROITUS

1. Requiem aeternam (soprano y coro)
Dales el descanso eterno, Señor,
y que la luz perpétua los ilumine.
Te cantan himnos en Sión, oh Dios,
y te ofrecen sacrificios en Jerusalén.
Escucha mi oración;
ante ti tienen que venir todos los mortales.
Dales el descanso eterno, Señor,
y que la luz perpétua los ilumine.

II. KYRIE

2. Kyrie eleison (coro)
Señor, ten piedad.
Cristo ten piedad.
Señor ten piedad.

III. SEQUENTIA

3. Dies irae (coro)
Día de ira aquel día en que el mundo
será reducido a cenizas como lo
pronosticaron David y la Sibila.
¡Cuánto terror habrá
cuando el juez venga
a juzgarnos estrictamente!

4. Tuba mirum (quartet solista)
Tuba mirum spargens sonu
per sepulcra regionum
coget omnes ante thronum.
Mors stupebit et natura
cum resurget creatura
iudicanti responsura.
Liber scriptus proferetur
in quo totum continetur,
unde mundus iudicetur.
Iudex ergo cum sedebit
quid latet apparebit,
nihil inultum remanebit.
Quid sum miser tunc dicturus,
quem patronum rogaturus,
cum vix iustus sit securus?

5. Rex tremendae (cor)
Rex tremendae maiestatis,
qui salvandos salvas gratis,
salva me, fons pietatis.

6. Recordare (quartet solista):
Recordare, Iesu pie,
quod sum causa tuae viae,
ne me perdas illa die.
Quaerens me sedisti lassus,
redemisti crucem passus,
tantus labor non sit cassus.
Iuste iudex ultionis
donum fac remissionis
ante diem rationis.
Ingemisco tanquam reus,
culpa rubet vultus meus,
supplicanti parce, Deus.
tantus labor non sit cassus.
Iuste iudex ultionis
donum fac remissionis
ante diem rationis.
Qui Mariam absolvisti
et latronem exaudisti,
mihi quoque spem dedisti.
Preces meae non sum dignae,
sed tu bonus fac benigne,
ne perenni cremer igne.
Inter oves locum praesta,
et ab haedis me sequestra,
statuens in parte dextra.

7. Confutatis (cor)
Confutatis maledictis
flammis acribus addictis,
voca me cum benedictis.
Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis,
gere curam mei finis.

8. Lacrimosa (cor)
Lacrimosa dies illa
qua resurget ex favilla
iudicandus homo reus.

4. Tuba mirum (quartet solista)
Una trompeta deixarà sentir el seu
terrible so pels sepulcres de tota la terra,
i a tots ens convocarà davant del tron.
La mort i la natura quedaran astorades
quan ressuscitin les criatures per
respondre a aquell que les ha de jutjar.
S'obrirà el llibre
on tot està escrit,
mitjançant el qual el món serà jutjat.
Així doncs, quan el jutge s'assegui;
tot allò que està ocult serà conegut;
res no romandrà impune.
Què podré respondre llavors, infeliç de
mi? A quin protector podré pregar, quan
ni tan sols aquell que és just estarà segur?

5. Rex tremendae (cor)
Oh rei de tremenda majestat!,
que per la teva gràcia salves aquells
que han de salvar-se, salva'm a mi,
oh font de misericòrdia.

6. Recordare (quartet solista):
Recorda, Jesús pietós,
que jo sóc la causa de la teva vinguda,
i no m'oblidis en aquell dia.
Cercant-me, vas haver d'asseure't, cansat;
per redimir-me, vas sofrir a la creu.
Que tant d'esforç no hagi estat en va.
Oh, jutge que castigues amb justícia!,
dóna'm la remissió dels meus pecats
abans del dia del judici.
Gemeg perquè sóc culpable,
i el pecat enrojeix el meu rostre:
perdona, oh Déu!, aquest que et suplica.
Que tant d'esforç no hagi estat en va.
Oh, jutge que castigues amb justícia!,
dóna'm la remissió dels meus pecats
abans del dia del judici.
Tu, que vas absoldre Maria Magdalena,
i en escoltar el lladre, em vares donar,
a mi també esperança.
Els meus precs no en són dignes,
però et demano que actüis amb
misericòrdia i no m'enviïs al foc etern.
Fes-me un lloc entre les teves ovelles,
i aparta'm dels bocs,
col·locant-me a la teva dreta

7. Confutatis (cor)
Un cop condemnats els maleïts
i consignats a les flames cruels,
crida'm entre els elegits.
Et prego, suplicant i postergat,
amb el cor contrit, reduït a cendres,
que tinguis cura de la meva fi.

8. Lacrimosa (cor)
Dia de llàgrimes aquell dia en el qual
l'home ressorgirà de la cendra
per ser jutjat com a reu

4. Tuba mirum (quarteto solista)
Una trompeta dejará oír su terrible
sonido por los sepulcros de toda la tierra,
y a todos convocará ante el trono.
La muerte y la naturaleza quedarán
astoradas cuando resuciten los muertos
para responder a aquel que los juzga.
Se abrirá el libro
donde todo está escrito,
mediante el cual el mundo será juzgado.
Así pues, cuando el juez se siente,
todo lo que está oculto será conocido;
nada permanecerá impune.
¿Qué podré responder entonces, infeliz de
mí? ¿A qué protector podré rezar,
cuando ni siquiera el justo estará seguro?

5. Rex tremendae (coro)
Oh rey de tremenda majestad!,
que por tu gracia salvas aquellos
que deben salvarse, sálvame a mí,
oh fuente de misericordia.

6. Recordare (quarteto solista)
Recuerda, Jesús piadoso,
que yo soy la causa de tu venida,
y no me olvides en ese día.
Buscándome, tuviste que sentarte, cansado,
para redimirme sufriste en la cruz.
Que tanto esfuerzo no haya sido en vano.
¡Oh, juez que castigas con justicia!,
dame la remisión de mis pecados
antes del día del juicio.
Gimo porque soy culpable,
y el pecado enrojece mi rostro:
perdona, ¡oh, Dios!, a este que os suplica.
Que tanto esfuerzo no haya sido en vano.
¡Oh, juez que castigas con justicia!,
dame la remisión de mis pecados
antes del día del juicio.
Tú, que absolviste a María Magdalena,
y escuchaste al ladrón,
dame a mí también esperanza.
Mis ruegos no son dignos,
pero te pido que actúes con misericordia y
no me envíes al fuego eterno.
Hazme un sitio entre tus ovejas,
y apartame de los machos cabríos,
colocándome a tu derecha.

7. Confutatis (coro)
Una vez vencidos los malditos y
consignados a las llamas crueldas,
llámame entre los elegidos.
Te ruego, suplicante y postergado,
con el corazón contrito, reducido a
cenizas, que tengas cuidado de mi fin.

8. Lacrimosa (coro)
Día de lágrimas aquel en que el pecador
resurgirá de las cenizas
para ser juzgado como reo.

Huic ergo parce, Deus,
Pie Iesu Domine,
dona eis requiem.
Amen.

IV. OFFERTORIUM

9. Domine Iesu (quartet solista i cor)
Domine, Iesu Christe,
Rex gloriae,
libera animas
omnium fidelium defunctorum
de poenis inferni
et de profundo lacu:
libera eas de ore leonis,
ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum,
sed signifer sanctus Michael
repraesentet eas in lucem sanctam,
quam olim Abrahae promisisti
et semini eius.

10. Hostias (cor)
Hostias et preces tibi,
Domine, laudis offerimus;
tu suscipe pro animabus illis,
quarum hodie memoriam facimus:
fac eas, Domine,
de morte transire ad vitam,
quam olim Abrahae promisisti
et semini eius.

V. SANCTUS

11. Sanctus (cor)
Sanctus, sanctus, sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.

12. Benedictus (quartet i cor)
Benedictus qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

VI. AGNUS DEI

13. Agnus Dei (cor)
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona eis requiem.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona eis requiem sempiternam.

VII. COMMUNIO

14. Lux aeterna (soprano i cor)
Lux aeterna luceat eis, Domine,
cum sanctis in aeternum, quia pius es.
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis,
cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.

Tingues pietat d'ell, Senyor.
Oh Jesús pietós,
dóna'ls el repòs etern.
Amén.

IV. OFFERTORIUM

9. Domine Iesu (quartet solista i cor)
Senyor Jesucrist,
rei de la glòria,
allibera les ànimes
de tots els fidels difunts
dels patiments de l'infern
i del llac profund.
Allibera-les de la boca del lleó,
que no siguin devorades per l'abisme
ni caiguin en les tenebres:
sinó que l'arcàngel Miquel
les guiï cap a la santa llum,
la qual en altre temps vares prometre a
Abraham i a la seva estirp.

10. Hostias (cor)
T'oferim sacrificis i pregàries,
oh Senyor, per lloar-te;
accepta-les en favor d'aquelles ànimes,
el record de les quals avui commemorem.
I fes, Senyor, que aquestes ànimes
passin de la mort a la vida,
com en altre temps ho vares prometre
a Abraham i als seus descendents

V. SANCTUS

11. Sanctus (cor)
Sant, Sant, Sant és el senyor
Déu de l'univers.
El cel i la terra són plens de la teva
glòria. Hosanna a dalt del cel.

12. Benedictus (quartet i cor)
Beneït el qui ve en nom del Senyor.
Hosanna a dalt del cel.

VI. AGNUS DEI

13. Agnus Dei (cor)
Anyell de Déu, que lleves els pecats
del món, dona'ls el repòs.
Anyell de Déu, que lleves els pecats
del món, dona'ls el repòs etern.

VII. COMMUNIO

14. Lux aeterna (soprano i cor)
Que la llum eterna brilli per a ells, Senyor,
per a sempre, entre els teus sants; perquè
ets misericordiós. Dóna'ls el repòs
etern, Senyor, i que la llum perpètua els
il·lumini per tota l'eternitat, entre els
teus sants; perquè ets misericordiós.

Ten piedad de él, Señor.
Oh, Jesús piadoso,
dales el descanso eterno.
Amén.

IV. OFFERTORIUM

9. Domine Iesu (quarteto solista y coro)
Señor Jesucristo,
Rey de la gloria,
libera las almas
de todos los fieles difuntos
de los sufrimientos del infierno
y del lago profundo.
Libéralas de la boca del león,
que no sean devoradas por el abismo
ni caigan en las tinieblas:
sino que el arcángel Miguel
las guíe hacia la santa luz,
como en otro tiempo prometiste a
Abraham y a sus descendientes.

10. Hostias (coro)
Te ofrecemos sacrificios y plegarias,
oh Señor, para alabarte;
acéptalas en favor de aquellas almas,
cuyo recuerdo hoy conmemoramos.
Y haz, Señor, que estas almas
pasen de la muerte a la vida,
como en otro tiempo prometiste
a Abraham y a sus descendientes.

V. SANCTUS

11. Sanctus (coro)
Santo, Santo, Santo es el Señor,
Dios del universo.
El cielo y la tierra están llenos de tu
gloria. Hosanna en el cielo.

12. Benedictus (quarteto solista y coro)
Bendito el que viene en nombre del
Señor. Hosanna en el cielo.

VI. AGNUS DEI

13. Agnus Dei (coro)
Cordero de Dios, que quitas los pecados
del mundo, dales el reposo.
Cordero de Dios, que quitas los pecados
del mundo, dales el descanso eterno.

VII. COMMUNIO

14. Lux aeterna (soprano y coro)
Que la luz eterna brille para ellos, Señor,
para siempre, entre tus santos; porque
eres misericordioso. Dales el descanso
eterno, Señor, y que la luz perpétua los
ilumine por toda la eternidad, entre tus
santos; porque eres misericordioso.

Mozart i el rèquiem

Carles Ponseti Verdaguer

Mozart rep l'encàrrec de compondre un rèquiem a la darrera etapa de la seva vida, la seva salut està deteriorada; l'estrès acumulat (El concert per a clarinet, les darreres òperes: Die Zauberflöte i La Clemenza di Tito, la cantata Masònica "Das Lob der Freundschaft") i la necessitat de compondre per poder pagar els deutes i mantenir a la seva família l'obliguen a un sobreesforç que fatalment el conduirà a la mort.

Aquestes paraules que encapçalen aquest escrit pareixen predisposar a parlar del rèquiem com l'obra amb la qual Mozart s'acomia d'aquest món, a més l'obra queda inconclusa, i amb l'enigma d'un misteriós personatge que li fa l'encàrrec. Tot pareix preparat perquè aquesta obra sigui del culte del gran públic per la seva càrrega emocional fora del context purament de la composició. Avui podem identificar totes les vicissituds de la composició del rèquiem, també sabem de què va morir Mozart, sabem fins on va compondre, qui ho va completar, i el que es va completar després de la seva mort i perquè.

Mozart, sensible a tot, no és d'estranyar que en rebre l'encàrrec del rèquiem es va impressionar. Hi va treballar a les parts que més li interessaven, i amb aquesta selecció va anar configurant els moviments dels quals constaria l'obra; va deixar per més endavant el Sanctus, Benedictus i l'Agnus Dei, és a dir, les parts de l'ordinari de la missa que sempre estan presents a la litúrgia. Per tant, Mozart començà amb la part més dramàtica. Coneixedor de la retòrica i el sentit dels textos, va escriure una música que encaixava amb la seva visió del judici final, des de la perspectiva humana, (tal vegada aquesta sigui la gran transcendència d'aquesta composició).

Les seqüències van passant amb la visió del judici que progressa amb les descripcions de les profecies i les súpliques piadoses de perdó i compassió. Mozart aconsegueix humanitzar-les, transmetre el que sent i veu i que ens convida a compartir, la humilitat, la por, l'esperança, el judici inapel·lable, la jerarquia divina, l'apel·lació a la misericòrdia... tot el que està escrit i narrat passa per davant nosaltres amb una mirada de dimensió humana, la de Mozart. En una successió sonora desfilaran poc a poc tots els personatges i elements que conformen aquest gran quadre sonor.

El clima va caminant inexorable cap a l'aparició del Rei, Déu ("Rex tremendae majestatis"), el que jutjarà implacable, a partir d'aquí serem jutjats i només podem invocar el perdó en el reconeixement de les nostres febleses i pecats. El "Lux aeterna" tancarà el teló de manera similar a la seva obertura amb l'"Introitus". Pot sorprendre la cruesa i incisivitat de la música però mai és un fet purament teatral, és més la percepció dramàtica de Mozart, és la mateixa que la de tota la seva música i de les seves òperes.

El rèquiem ens aporta una varietat i novetat de recursos que, no per molt coneguts, són menys interessants; un d'ells és l'orquestració realment peculiar: l'accent expressiu recau als instruments de vent-fusta: els corni di bassetto i fagots que conformen una unitat sonora molt compacta, la corda, encara que a moments molt lírica, assumeix rols de marcat dramatisme amb unes figuracions molt rítmiques i marcades, les trompetes i els timbals aporten les sonoritats i la força més clàssiques, reforçant el dramatisme. Especial menció per als trombons, la seva utilització aporta, entre d'altres, un element arcaic i premonitori: el solo del "Tuba mirum" en el qual Mozart decideix que el trombó emularà a la trompeta del judici final. Aquest instrument aporta una profunditat i una dimensió més humana a la seqüència, el registre greu del instrument ens atraca al que és terrenal, en contraposició a la trompeta de registre agut, més divina i apocalíptica. El doblatge dels trombons amb les veus del cor, com hem dit aporta un color més arcaic al discurs coral, reforçant les parts intermèdies.

El cor adquireix molt de protagonisme (canta a dotze de les catorze parts), i assumeix la major part de la narració. És el "lector" dels textos amb un implicació, des de la perspectiva humana, supeditada a Deu.

Les veus solistes donen personalitat als fragments cantats, la veu de soprano es la més "humana" per quant implora i sent en primera persona. Les altres de manera alternada van narrant els textos i el seu devenir. Al "Recordare" (moviment d'especial predilecció de Mozart) les veus en diàleg paral·lel pareixen doblar o reafirmar-se en el seu missatge i quan es reuneixen imploren i fan acte de contrició. Quan Mozart no podia acabar el seu rèquiem li va

comentar a Constanze el seu desig que Joseph Eybler (1765-1846) el completàs ja que el considerava més afí a la seva sensibilitat i més qualificat que Süssmayr. Costanze així ho va fer, Eybler hi treballà però va decidir retornar l'encàrrec i declinà acabar-lo, tal vegada pel respecte cap a la música de Mozart. No obstant això, si va acabar la instrumentació del "Dies irae" que, comparada amb la de Süssmayr, ofereix diferències notables dignes de ressaltar: les fustes, les trompetes i els timbals juguen un rol més incrustat amb l'esperit de la seqüència. Encara que oferim la "clàssica" versió completada per Süssmayr, hem trobat oportú oferir el "Dies irae" en la versió de Eybler com a contrast i com una aportació al que hagués pogut ser un altre acabament del rèquiem.

Mozart y el requiem

Carles Ponseti Verdaguer

Mozart recibe el encargo de componer un réquiem en la última etapa de su vida, su salud está deteriorada; el estrés acumulado (El concierto para clarinete, las últimas óperas: Die Zauberflöte y La Clemenza di Tito, la cantata masónica "Das Lob der Freundschaft") y la necesidad de componer para poder pagar las deudas y mantener a su familia le obligan a un sobreesfuerzo que fatalmente le conducirá a la muerte.

Estas palabras que encabezan este escrito parecen predisponer a hablar del réquiem como la obra con la que Mozart se despide de este mundo, además la obra queda inconclusa, y con el enigma de un misterioso personaje que le hace el encargo. Todo parece preparado para que esta obra sea del culto del gran público por su carga emocional fuera del contexto puramente de la composición. Hoy podemos identificar todas las vicisitudes de la composición del réquiem, también sabemos de qué murió Mozart, sabemos hasta donde compuso, quien lo completó, y lo que se completó después de su muerte y por qué.

Mozart, sensible a todo, no es de extrañar que al recibir el encargo del réquiem se impresionó. Así, trabajó en las partes que más le interesaban, y con esta selección fue configurando los movimientos de los que constaría la obra; dejó para más adelante el Sanctus, Benedictus y el Agnus Dei, es decir, las

Per finalitzar cal dir que en aquest concert incorporem importants novetats en l'aspecte instrumental. Serà la primera vegada que a la interpretació del rèquiem a Mallorca, sonin els corni di bassetto (aquest instrument és normalment substituït pels clarinets a les orquestres convencionals). També pel que respecte als metalls introduïm les trompetes naturals i unes timbales més antigues. A més substituïm els trombons moderns per sacabutxos (els seus predecessors), aquests instruments tenen un destacat paper tant en solitari com amb el doblatge de les veus del cor. Els colors i les mixtures, així aconseguides, incorporen una sonoritat que des del nostre punt de vista interpretatiu són molt més adients amb l'expressió de la partitura.

partes del ordinario de la misa que siempre están presentes en la liturgia. Por lo tanto, Mozart comenzó con la parte más dramática. Conocedor de la retórica y el sentido de los textos, escribió una música que encajaba con su visión del juicio final, desde la perspectiva humana (tal vez ésta sea la gran trascendencia de esta composición).

Las secuencias van pasando con la visión del juicio que progresa con las descripciones de las profecías y las súplicas piadosas de perdón y compasión. Mozart logra humanizarlas, transmitir lo que siente y ve y que nos invita a compartir, la humildad, el miedo, la esperanza, el juicio inapelable, la jerarquía divina, la apelación a la misericordia... todo lo que está escrito y narrado pasa por delante nosotros con una mirada de dimensión humana, la de Mozart. En una sucesión sonora desfilarán poco a poco todos los personajes y elementos que conforman este gran cuadro sonoro. El clima camina inexorable hacia la aparición del Rey, Dios ("Rex tremendae Majestatis"), que juzgará implacable; a partir de ahí seremos juzgados y sólo podemos invocar el perdón en el reconocimiento de nuestras debilidades y pecados. El "Lux aeterna" cerrará el telón de manera similar a su apertura con el "introito". Puede sorprender la crudeza e incisividad de la música pero nunca es un hecho puramente teatral, es más la percepción dramática de Mozart, es la misma que la de toda su música y sus óperas.

El réquiem nos aporta una variedad y novedad de recursos que, no por muy conocidos, son menos interesantes, uno de ellos es la orquestación realmente peculiar: el acento expresivo recae en los instrumentos de viento-madera; los corni di basseto (clarinetes de registro grave) y fagotes que conforman una unidad sonora muy compacta; la cuerda, aunque en algunos momentos muy lírica, asume roles de marcado dramatismo con unas figuraciones muy rítmicas y marcadas, las trompetas y los timbales aportan las sonoridades y la fuerza más clásicas, reforzando el dramatismo. Especial mención para los trombones, su utilización aporta, entre otros, un elemento arcaico y premonitorio: el solo del "Tuba mirum" en el que Mozart decide que el trombón emulará a la trompeta del juicio final. Este instrumento aporta una profundidad y una dimensión más humana a la secuencia, el registro grave del instrumento nos acerca a lo terrenal, en contraposición a la trompeta de registro agudo, más divina y apocalíptica. El doblaje de los trombones con las voces del coro, como hemos dicho aporta un color más arcaico al discurso coral, reforzando las partes intermedias.

El coro adquiere mucho protagonismo (canta en doce de las catorce partes), y asume la mayor parte de la narración. Es el "lector" de los textos con una implicación, desde la perspectiva humana, supeditada a Dios.

Las voces solistas dan personalidad a los fragmentos cantados, la voz de soprano es la más "humana" por cuanto implora y siente en primera persona. Las otras de manera alternada van narrando los textos y su devenir. En el "Recordare" (movimiento de especial predilección de Mozart) las voces en

diálogo paralelo parecen doblar o reafirmarse en su mensaje y cuando se reúnen imploran y hacen acto de contrición.

Cuando Mozart no podía terminar su réquiem le comentó a Constanze su deseo de que Joseph Eybler (1765-1846) lo completara, ya que lo consideraba más afín a su sensibilidad y más cualificado que Süßmayr. Constanze así lo hizo, Eybler trabajó en ello, pero decidió retornar el encargo y declinó terminarlo, tal vez por respeto hacia la música de Mozart. Sin embargo, terminó la instrumentación del "Dies irae" que, comparada con la de Süßmayr, ofrece diferencias notables dignas de resaltar: las maderas, las trompetas y los timbales juegan un rol más incrustado con el espíritu de la secuencia. Aunque ofrecemos la "clásica" versión completada por Süßmayr, hemos encontrado oportuno ofrecer el "Dies irae" en la versión de Eybler como contraste y como una aportación al que hubiera podido ser otro final del réquiem.

Para finalizar, decir que para este concierto incorporamos importantes novedades en el aspecto instrumental. Será la primera vez que en la interpretación del réquiem en Mallorca, sonaran los corni di basseto (este instrumento es sustituido por los clarinetes en las orquestas convencionales). Por lo que respecta a los metales, introducimos las trompetas naturales y unos timbales más antiguos. Por último sustituimos los trombones modernos por sacabuches (sus antecesores), estos instrumentos tienen un destacado rol, tanto en solitario, como doblando las voces del coro. Los colores y las texturas conseguidas, incorporan unas sonoridades que, desde nuestro punto de vista interpretativo, son mucho más adecuadas a la expresión de la partitura.

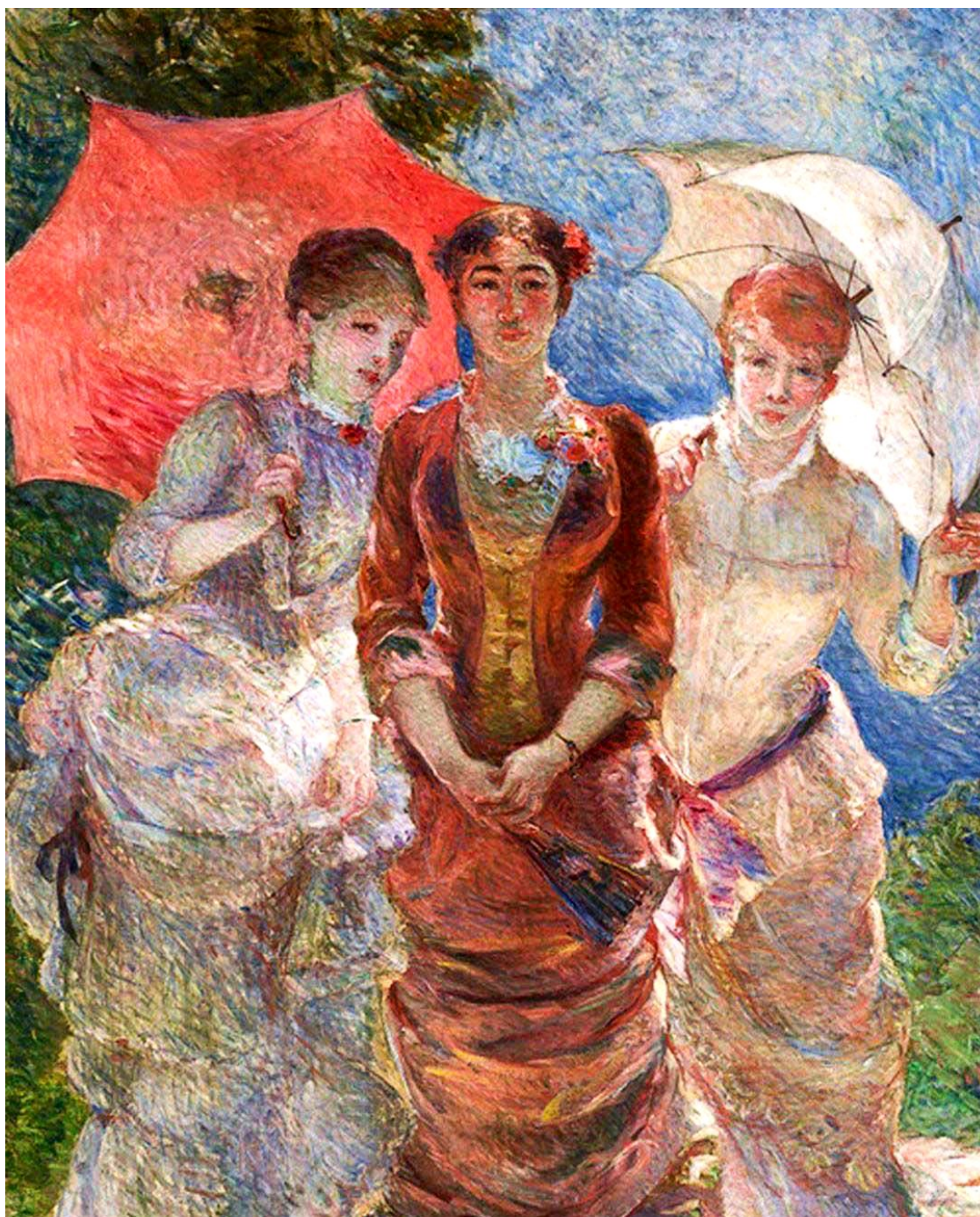

40 anys d'Studium
Concert de temporada número 100

PROPER CONCERT

Diumenge 29 de maig a les 19.30

Auditori del conservatori

Obres per a cor i piano de: Fauré, Gounod, Mompou, Debussy, Toldrà

Rotger

DURENDESA®
ASESORES INMOBILIARIOS

www.fundaciostudiumaureum.cat
email: info@fundaciostudiumaureum.cat

